

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd yn yr Ystafell Bwyllgor ac yn Rhithiol ar Zoom ar 18 Chwefror 2026

YN BRESENNOL:	<p>Y Cyngorydd Jeff Evans (Cadeirydd) Y Cyngorydd Arfon Wyn (Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig)</p> <p>Y Cyngorwyr Geraint Bebb, Aled M. Jones, R. Llewelyn Jones, Keith Roberts, Dafydd Rhys Thomas, Alwen Watkin.</p> <p>Aelod Cyfetholedig: Kathryn Seeney (Rhiant Lywodraethwr - Sector Cynradd)</p> <p>Aelodau Portffolio</p> <p>Y Cyngorydd Gary Pritchard (Arweinydd y Cyngor), Neville Evans (Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion), Carwyn Jones (Aelod Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol), Dyfed Wyn Jones (Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd), Dafydd Roberts (Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg), Nicola Roberts (Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd).</p>
WRTH LAW:	<p>Prif Weithredwr Y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 Y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Pennaeth Gwasanaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo (ar gyfer eitem 6) Pennaeth Democratiaeth (DS) Prif Swyddog Eiddo ac Asedau (MH) (ar gyfer eitem 6) Swyddog Pwyllgorau (ATH) Cynorthwydd Cymorth Democratiaidd (Gweddarlledu) (CH)</p>
YMDDIHEURIADAU:	<p>Cyngorwyr John Ifan Jones, Jackie Lewis, Sonia Williams, Robin Williams (Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer), Alun Roberts (aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo), John Tierney (Yr Eglwys Gatholig), Christina Williams (Rhiant Lywodraethwr Sector Uwchradd ac ADY), Rhys H. Hughes (Dirprwy Brif Weithredwr), Arwel Owen (Pennaeth Gwasanaethau Oedolion), Lynn Ball (Cyfarwyddwr Swyddogaeth - Busnes y Cyngor/Swyddog Monitro).</p>
HEFYD YN BRESENNOL:	<p>Y Cyngorydd Kenneth Hughes, Angharad Hughes (Rheolwr Sgriwtini a Gwasanaethau Pwyllgorau)</p>

Yn absenoldeb y Cyngorydd Sonia Williams, Is-gadeirydd, cafodd y Cyngorydd Arfon Wyn ei ethol i wasanaethu fel Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn o'r pwyllgor yn unig.

Fe wnaeth y Cyngorydd R. Llewelyn Jones nodi, gyda thristwch, marwolaeth y Parchedig Jesse Jackson a gyhoeddwyd ddoe. Talodd y Cyngorydd Jones deyrnged i'r Parchedig Jackson a'i waith diflino dros hawliau sifil, cydraddoldeb a chyfiawnder cymdeithasol. Safodd yr Aelodau a Swyddogion fel arwydd o barch.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o fuddiant.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar 21 Ionawr 2026 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

3 GOSOD CYLLIDEB 2026/27: CYNIGION DRAFFT TERFYNOL AR GYFER Y GYLLIDEB REFENIW

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Democratiaeth i'w ystyried gan y Pwyllgor. Roedd yr adroddiad yn amlinellu cyd-destun y broses ar gyfer gosod y Gyllideb ar gyfer 2026/27 ac yn amlygu'r prif faterion a chwestiynau Sgriwtini er mwyn llunio ymateb ffurfiol i gynigion drafft terfynol y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y gyllideb refeniw. Roedd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog 151, a oedd yn crynhoi cynigion drafft terfynol y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y gyllideb ynghyd â'r rhagolygon tymor canolig, ynghlwm yn Atodiad 1.

Cyflwynodd y Cynghorydd Gary Pritchard, Arweinydd ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd yr adroddiad a nododd bod gofyn i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol adolygu'r cynigion drafft terfynol ar gyfer cyllideb refeniw 2026/27 a darparu ymateb ffurfiol i'r Pwyllgor Gwaith cyn i'r gyllideb fynd i'r Cyngor Llawn ar 5 Mawrth 2026. Cafodd y cynigion drafft cychwynol ar gyfer y gyllideb eu trafod mewn manylder yn ystod y cyfarfod ar 21 Ionawr yn cynnwys y pwysau ariannol a'r heriau y mae'r Cyngor yn eu hwynebu. Nid yw'r cynigion terfynol wedi newid h.y. cyllideb o £207.029m, cynnydd arfaethedig o 5.1% yn y Dreth Gyngor a defnyddio £1.685m o arian wrth gefn i gydbwysu'r gyllideb. Wrth osod y gyllideb arfaethedig mae'r Pwyllgor Gwaith wedi cydnabod bod angen gwarchod gwasanaethau rheng flaen a chynnyddu cyllidebau'r gwasanaethau oedolion a phlant er mwyn darparu ar gyfer cynnydd yn y galw yn ogystal â sicrhau bod ysgolion yn derbyn y cyllid sydd ei angen arnynt i gwrdd â chynnydd mewn costau oherwydd chwyddiant.

Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 nad oes unrhyw faterion wedi dod i'r amlwg ers cyhoeddi cynnig y gyllideb gychwynol sy'n golygu bod rhaid addasu'r gyllideb wariant net, sy'n parhau ar £207.029m. Cynghorodd y Pwyllgor ynglŷn â'i ddyletswydd statudol i adrodd ar gadernid yr amcangyfrifon a digonolrwydd cronfeydd wrth gefn y Cyngor. Eglurodd bod cyllideb 2026/27 yn seiliedig ar asesiad o'r costau ac incwm a ragwelir yn ystod y flwyddyn ariannol sydd i ddod a bod rhagdybiaethau'n cael eu defnyddio a risgiau'n cael eu nodi. Mae'r prif risgiau wedi'u nodi yn adran 5 yn yr adroddiad ac ar ôl ystyried yr holl risiau, a'r camau lliniaru, barn y Swyddog Adran 151 yw bod y cyllidebau'n gadarn ac yn gyraeddadwy, ac mae lefel iach balansau cyffredinol a chronfeydd a glustnodwyd presennol y Cyngor yn ddigon i liniaru'r risgiau a nodwyd. O ran y rhagolygon tymor canolig nododd, yn seiliedig ar yr wybodaeth ddiweddaraf, y bydd rhaid gwneud arbedion sylweddol yn 2027/28 a 2028/29 yn ogystal er bod cryn ansicrwydd o hyd ynglŷn â chwyddiant, dyfarniadau cyflog a'r galw am wasanaethau.

Fe wnaeth y Cynghorydd Geraint Bebb, Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg, gyfeirio at gasgliadau'r Panel yn dilyn ei gyfarfod ar 12 Chwefror 2026, lle cafodd y cynigion drafft terfynol ar gyfer cyllideb refeniw 2026/27 eu hystyried. Ar ôl ystyried yr holl ddogfennau a gyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 ac ar ôl nodi nad yw'r cynigion drafft terfynol ar gyfer y gyllideb yn wahanol i'r cynigion cychwynol,

penderfynodd y Panel gefnogi'r cynigion drafft terfynol ar gyfer cyllideb refeniw 2026/27 fel y'i cyflwynwyd a'u hargymell i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

Wrth ymateb i gwestiynau'r pwyllgor ynglyn â'r cynigion drafft terfynol ar gyfer cyllideb refeniw 2026/27, rhoddodd y Swyddogion ac Aelodau Portffolio ragor o eglurhad. Eglurwyd:

- Bod y £146,100 a ddyrannwyd ar gyfer archwiliadau diogelwch bwyd yn 2026/27 a'r £64,000 o 2028/29 ymlaen er mwyn cynyddu capasiti fel y gellir mynd i'r afael â'r ôl-groniad gan fod tua 700 o fusnesau nad ydynt yn fusnesau risg uchel yn dal i aros am archwiliad. Mae'r ôl-groniad o ganlyniad i'r cyfyngiadau a gyflwynwyd yn ystod y pandemig a'r gofynion rheoleiddio newydd a gyflwynwyd ar gyfer trwyddedu ac archwilio safleoedd megis salonau tatŵ a harddwch, sydd wedi cael blaenoriaeth. Mae'r tanberfformiad yn y maes hwn hefyd wedi cael eu nodi yn ystod y broses o fonitro'r cerdyn sgorio. Nod y buddsoddiad yw cynyddu capasiti er mwyn cael gwared ar yr ôl groniad, ac yna gwella capasiti er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn gallu cwblhau'r nifer ofynnol o archwiliadau bob blwyddyn.
- Mae'r £364,000 a ddyrannwyd ar gyfer seiberddiogelwch yn adlewyrchu'r risg cynyddol o ymosodiad seiberddiogelwch sydd wedi'i nodi fel risg ar y gofrestr risgiau strategol. Bwriedir defnyddio'r arian i gefnogi'r paratodau, amddiffyniad a threfniadau parhad busnes pe byddai ymosodiad, a sicrhau cydymffurfiaeth lawn â'r Fframwaith Asesu Seiber. Bydd y swm yma'n cael ei gadw mewn cronfa wrth gefn nes bo'r Pennaeth Digidol, Perfformiad a Moderneiddio newydd wedi cael cyfle i adolygu'r sefyllfa a chadarnhau faint o gyllid sydd ei angen, naill ai'r swm cyfan neu rywfaint ohono, a bydd unrhyw arian dros ben yn cael ei ddychwelyd i'r Gronfa Gyffredinol.
- Mae'r gwaith o ddrafftio, ymgynghori a chwblhau'r Cynllun Datblygu Lleol yn mynd i gostio oddeutu £800k. Mae £500k wedi cael ei glustnodi ond mae'r £300k yn ychwanegol heb ei ariannu. Drwy gynnwys £100k yn y gyllideb refeniw hyd at 2028/29, pan mae disgwyl i'r Cynllun gael ei gyhoeddi, gellir cwblhau'r cynllun ac ariannu'r holl gostau. Rhoddodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 eglurhad pellach o'r costau'n gysylltiedig â'r Cynllun Datblygu Lleol.
- Er bod y setliad ariannol terfynol yn well na'r disgwyl, nid yw'n ddigon i gwrdd â'r cynnydd mewn costau a wynebir gan y Cyngor. Ond, heb yr arian ychwanegol byddai'r cynnydd yn y Dreth Gyngor yn uwch. Fel pob awdurdod gwledig arall, mae Ynys Môn dan anfantais gan fod y fformiwla ariannu yn seiliedig ar boblogaeth sy'n golygu bod cynghorau â llai o boblogaeth yn derbyn llai o gyllid er bod y gost o ddarparu gwasanaethau mewn ardaloedd gwledig yn aml iawn yn uwch o lawer. Mae'r cynnydd yn y Dreth Gyngor yn debyg i'r hyn y mae'r cynghorau eraill yn y rhanbarth yn ei gynnig sydd hefyd yn wynebu'r un pwysau.
- Mae lles trigolion Ynys Môn bod amser yn elfen ganolog o drafodaethau'r Pwyllgor Gwaith, yn enwedig yn gysylltiedig â'r gyllideb, a'r nod yw gwarchod y gwasanaethau y mae pobl yn dibynnu arnynt, yn enwedig y bobl fwyaf bregus. Fodd bynnag, gyda chynnydd prin yn yr arian a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru, costau cynyddol a chynnydd yn y galw am wasanaethau, er mwyn gosod cyllideb gytbwys yr unig opsiwn sydd ar gael i'r Cyngor yw lleihau gwasanaethau, cynyddu'r Dreth Gyngor neu ddefnyddio cronfeydd wrth gefn. I gefnogi trigolion sy'n wynebu trafferthion ariannol, mae'r Cyngor yn parhau i fuddsoddi mewn cefnogaeth a chynghor gan y Gwasanaeth Cyngor ar Bopeth a Chanolfan J.E. O'Toole. Hefyd, mae Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar gael i unigolion sy'n cael trafferth talu'r dreth gyngor.
- O ran y cynnydd yn y galw am ofal cymdeithasol i blant a chost lleoliadau, er bod bwriad da y tu ôl i bolisi Llywodraeth Cymru i symud tuag at fodel nid er elw ar gyfer gofal plant yng Nghymru, mae llai o leoliadau ar gael o ganlyniad ac mae hyn wedi cynyddu'r gost yn ystod y cyfnod pontio. Mae'r Cyngor wedi buddsoddi mewn pob math o

wasanaethau ataliol ac ymyrraeth gynnar ac mae'n parhau i ehangu ei fodel Cartrefi Clyd. Nod y dull hwn yw darparu amgylchedd cefnogol, sy'n debycach i gartref teuluol drwy ddarparu cartrefi preswyl bach o fewn y gymuned. Yn ogystal â chynnig profiad mwy personol a mwy o sefydlogrwydd ar gyfer y plentyn, mae'r model yn gwneud defnydd mwy effeithiol o adnoddau ac yn lleihau'r ddibyniaeth ar leoliadau allsirol costus. Fodd bynnag, mae angen darpariaeth arbenigol ar gyfer plant ag anghenion cymhleth, ac felly mae'n bosib y bydd lleoliadau allsirol yn dal i fod yn angenrheidiol.

Rhoddodd yr Aelod Portffolio Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd a'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol amlinelliad o'r gost a disgrifiodd y strwythur a threfniadau gweithredol ar gyfer y model Cartrefi Clyd.

- Mae'r risgiau ariannol wedi'u nodi yn adran 5 yn yr adroddiad. Mae'r rhain yn cynnwys ansicrwydd yn gysylltiedig â chwyddiant tâl gan nad yw'r cynnig tâl ar gyfer staff NJC wedi cael ei gytuno eto ar gyfer 2026/27 a chan nad oes penderfyniad ynglyn â'r dyfarniad cyflog i athrawon, chwyddiant prisiau a newidiadau i gyfraddau llog. Mae argaeledd grantiau yn parhau i fod yn risg gan fod grantiau'n darparu £30m o incwm. Mae risgiau pellach yn gysylltiedig â chynhyrchu incwm e.e. ym maes hamdden, cynllunio a pharcio lle gall y cynnydd parhaus mewn costau byw effeithio ar y galw, a'r galw am wasanaethau yn enwedig ym maes gofal cymdeithasol, anghenion dysgu ychwanegol a digartrefedd. Mae'r risgiau eraill yn cynnwys amrywiadau yn y premiwm ar ail gartrefi ac eiddo gwag a chyfraddau casglu'r Dreth Gyngor yn sgil yr heriau costau byw ehangach. Wrth osod y gyllideb, mae'n rhaid i'r Cyngor sicrhau cydbwysedd rhwng y risg o fod yn rhy optimistaidd pan fo'r rhagolygon yn rhy bositif a chostau wedi eu hamcangyfrif yn rhy isel a'r risg o fod yn rhy ofalus pan fo'r rhagolygon yn rhy geidwadol ac o ganlyniad cynyddu'r Dreth Gyngor yn uwch na'r hyn sydd ei angen.

Ar ôl craffu ar y cynigion drafft terfynol ar gyfer Cyllideb Refeniw 2026/27 ac ar ôl ystyried y materion a godwyd yn ystod y drafodaeth a'r ymatebion a ddarparwyd gan y Swyddogion ac Aelodau Portffolio penderfynwyd cefnogi'r cynigion drafft terfynol ar gyfer Cyllideb Refeniw 2026/27 fel y'i cyflwynwyd a'u hargymell i'r Pwyllgor Gwaith yn cynnwys y cynnydd arfaethedig o 5.1% yn y Dreth Gyngor sy'n golygu y bydd eiddo Band D yn talu £1,792.98, defnyddio £1.685m o gronfeydd wrth gefn i gydbwysu'r gyllideb a chadw'r premiwm ar ail gartrefi ac eiddo gwag ar 100%.

(Fe wnaeth y Cynghorwyr Jeff Evans, Aled M. Jones ac R. Llewelyn Jones atal eu pleidlais)

4 GOSOD CYLLIDEB 2026/27: CYNIGION DRAFFT TERFYNOL AR GYFER Y GYLLIDEB GYFALAF

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Democratiaeth i'w ystyried gan y Pwyllgor. Roedd yr adroddiad yn amlinellu cyd-destun y broses ar gyfer gosod y Gyllideb Gyfalaf ar gyfer 2026/27 ynghyd â'r prif faterion a chwestiynau Sgriwtini ar gyfer gwerthuso cynigion drafft terfynol y Pwyllgor Gwaith ar gyfer y gyllideb gyfalaf. Roedd adroddiad y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151, sy'n crynhoi'r cynigion terfynol ar gyfer gwariant cyfalaf yn 2026/27, ynghlwm yn Atodiad 1.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Gary Pritchard, Arweinydd ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd a nododd bod y gyllideb gyfalaf yn parhau i fod yn dynn a bod hynny'n cyfyngu ar allu'r Cyngor i wneud cynnydd gyda phrosiectau newydd. Mae benthycu yn opsiwn, ond mae risg ariannol yn gysylltiedig â hynny a chostau refeniw parhaus.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 bod y gyllideb gyfalaf yn cael ei llywio gan Strategaeth Gyfalaf 2026-2031, sy'n blaenoriaethu gwarchod a chynnal asedau, manteisio i'r eithaf ar gyllid allanol, cwrdd â chyfrifoldebau statudol a pharhau i gefnogi'r Rhaglen Cymunedau Dysgu. Er bod y Cyllid Cyfalaf Cyffredinol a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2026/27 £155k (3.15%) yn uwch na'r dyraniad ar gyfer 2025/26, nid yw'n gwneud iawn am y gostyngiad yng ngwerth gwirioneddol y cyllid oherwydd effaith chwyddiant. Mae modd i'r Cyngor fenthyca i ariannu gwariant cyfalaf ond mae hynny'n creu costau refeniw gan fod rhaid ad-dalu benthyciadau. Mae'r rheolau Rheoli Trysorlys yn cyfyngu faint o arian y gall cynghorau ei fenthyca'n gyfrifol.

Er bod y Grant Cyfalaf gan Lywodraeth Cymru'n cael ei ddefnyddion bennaf i gynnal asedau, mae'r rhaglen a'r gyllideb gyfalaf hefyd yn cynnwys prosiectau allweddol eraill - gwelliannau i Bier a Phontynau Porthaethwy (£225k); Cam 2 o'r gwaith adnewyddu yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur (£1.65m), a'r gwaith diweddarau yng nghanolfannau ailgylchu Penhesgyn a Gwalchmai (£3.806m) sy'n cael ei ariannu'n bennaf drwy'r cynllun eEPR. Hefyd, mae'r Cyngor wedi derbyn £1.5m o Gronfa Balchder Bro Llywodraeth y DU i ddarparu gwelliannau sy'n cael eu harwain gan gymunedau.

Mae Rhaglen Gyfalaf arfaethedig y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer 2026/27 (CRT) werth cyfanswm o £31.572m ac mae'n canolbwyntio ar fuddsoddi yn y stoc bresennol er mwyn sicrhau fod y Cyngor yn parhau i gydymffurfio â SATC (£15.71m); cyfleuster gofal ychwanegol a phreswyl ym Mhorthaethwy (£14.001m); datblygiadau tai newydd (£1.498m ond gydag ychwanegiadau posib yn ystod y flwyddyn); a phrynu cerbydau newydd ar gyfer yr Uned Cynnal a Chadw Tai (£363k). Mae cyllid y CTR wedi cael ei glustnodi sy'n golygu bod rhaid defnyddio adnoddau refeniw a chyfalaf at ddibenion tai yn unig. Pan gaiff ei gyfuno â chyllideb gyfalaf y Gronfa gyffredinol, rhy hyn gyllideb gyfalaf arfaethedig o £54.084m ar gyfer 2026/27.

Fe wnaeth y Cynghorydd Geraint Bebb, Cadeirydd y Panel Sgrwtini Addysg, gyfeirio at gasgliadau'r Panel yn dilyn ei gyfarfod ar 12 Chwefror 2026, lle cafodd y cynigion drafft terfynol ar gyfer cyllideb gyfalaf 2026/27 eu hystyried. Wrth adolygu'r rhaglen gyfalaf a chyllideb arfaethedig nododd y panel bod gwariant cyfalaf o'r Gronfa Gyffredinol yn rhoi blaenoriaeth i asedau presennol yn cynnwys adeiladau'r Cyngor, ysgolion, cerbydau, seilwaith TG, priffyrdd a Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl. Ar ôl ystyried yr holl ddogfennau a gyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151, penderfynodd y Panel gefnogi'r cynigion drafft terfynol ar gyfer cyllideb gyfalaf 2026/27 fel y'i cyflwynwyd a'u hargymell i'r Pwyllgor Sgrwtini Corfforaethol.

Mewn ymateb i gais am eglurhad ynglyn â'r CRT, eglurodd y Cynghorydd Gary Pritchard, Arweinydd sut y caiff incwm rhent ei ddefnyddio a'r modd y caiff rhenti eu sybsideiddio, ac eglurodd er nad yw'r ffigurau manwl ar gael, bod modd eu darparu. Amlygodd mai un o'r prif heriau sy'n wynebu'r CRT yw'r ffaith bod Llywodraeth Cymru wedi rhoi cap ar faint o rent y gellir ei godi fel bod lefelau'n is na chwyddiant sy'n golygu nad yw incwm rhent, sef prif ffynhonnell ariannu'r CRT, wedi codi ar yr un cyflymder â chostau. O ganlyniad, mae llai o gapasiti i fuddsoddi yn y stoc bresennol, datblygu tai newydd a pharhau i gwrdd â SATC. Mae'r Pwyllgor Gwaith yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod rhenti'n parhau i fod yn fforddiadwy ac yn seiliedig ar fethodoleg Rhenti Byw Joseph Rowntree, mae rhenti'r Cyngor yn parhau i fod yn unol â'r trothwyon fforddiadwyedd.

Fe wnaeth y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 amlinellu pwrpas y CRT, y modd y caiff ei gyllido a'r math o wariant y mae'n ei gefnogi ac fe wnaeth hefyd egluro'r berthynas gyda chymdeithasau tai fel partneriaid allweddol ar gyfer darparu tai cymdeithasol newydd.

Nododd y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio Tai a Diogelwch Cymunedol bod y Cyngor wedi cyfrannu tuag at darged Llywodraeth Cymru i ddarparu 20,000 o gartrefi cymdeithasol ychwanegol yn ystod tymor y Senedd bresennol drwy gydweithio â chymdeithasau tai. Er bod y Cyngor wedi ymrwmo i barhau i ddatblygu tai cymdeithasol newydd yn unol â Chynllun Busnes y CRT, bydd y Cynllun yn wynebu pwysau cynyddol oni bai bod y cap ar renti'n cael ei godi, bod ychwaneg o gyllid ar gael neu gyfalaf a bod cynlluniau datgarboneiddio'n cael eu gohirio. Pwysleisiodd bod rhaid i fenthycu o fewn y CRT barhau i fod yn fforddiadwy.

Ar ôl craffu ar y cynigion drafft terfynol ar gyfer Cyllideb Refeniw 2026/27, ac ystyried y materion a godwyd yn ystod y drafodaeth a'r ymatebion a ddarparwyd gan Swyddogion ac Aelodau Portffolio, penderfynwyd cefnogi'r cynigion drafft terfynol ar gyfer Cyllideb Gyfalaf 2026/27 fel y'u cyflwynwyd a'u hargymell i'r Pwyllgor Gwaith.

5 ADRODDIAD CYNNYDD Y PANEL SGRIWTINI ADNODDAU

Nodwyd bod adborth gan y Panel Sgriwtini Adnoddau yn dilyn ei gyfarfod ar 12 Chwefror 2026 wedi cael ei ddarparu gan Gadeirydd y Panel o dan eitem 3 a 4 uchod.

6 CYNLLUN STRATEGOL RHEOLAETH MÂNDDALIADAU 2026-2031

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo, a oedd yn cynnwys y Cynllun Strategol ar gyfer Rheoli'r Ystâd Mân-Ddaliadau, i'r Pwyllgor Gwaith ei ystyried.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Gary Pritchard, Arweinydd ac Aelod Portffolio Datblygu Economaidd. Nododd bod y Cynllun Strategol Rheoli Mân-Ddaliadau yn disodli'r polisi blaenorol a gafodd ei fabwysiadu 15 mlynedd yn ôl gyda fframwaith pum mlynedd ar gyfer sicrhau bod dull strategol, cyfannol a chyd-gysylltiedig ar gyfer rheoli'r ystâd mân-ddaliadau yn unol â Chynllun y Cyngor. Eglurodd bod grŵp llywio mân-ddaliadau ambleidiol wedi cael ei sefydlu a bod y cynllun strategol wedi cael ei lywio gan waith ac allbwn y grŵp hwnnw yn dilyn ei gyfarfodydd.

Wrth graffu ar y Cynllun Strategol Rheoli Mân-Ddaliadau codwyd y pwyntiau a ganlyn -

- Gofynnodd y pwyllgor am eglurder ynglyn â'r trefniadau monitro a llywodraethu arfaethedig a gofynnodd am adroddiad cynnydd blynyddol.
- Sut mae ystâd mân-ddaliadau'r Cyngor yn sicrhau gwerth am arian
- A fyddai'n fanteisiol ymgysylltu'n fwy rheolaidd â thenantiaid, gan gydnabod y dylid rhoi blaenoriaeth i gyflawni'r rhaglen arfaethedig ar gyfer cyflwyno gwelliannau cyn ystyried unrhyw waith ymgysylltu pellach.

Cynghorwyd y pwyllgor y bydd ystyriaeth yn cael ei roi i'r modd y dylid adrodd ar gynnydd yn erbyn y cynllun strategol fel rhan o'r adolygiad ehangach o'r modd y caiff holl gynlluniau strategol y Cyngor eu cyfuno fel rhan o'r fframwaith ehangach ar gyfer adrodd ar berfformiad i sicrhau bod cynnydd yn cael ei fonitro. Pwysleiswyd mai pwrpas y cynllun strategol mân-ddaliadau yw sicrhau bod yr ystâd yn cael ei rheoli mewn modd cynaliadwy er mwyn sicrhau enillion ariannol, amgylcheddol a chymdeithasol priodol a thrwy hynny ddarparu gwerth am arian. Mae gan yr ystâd rôl economaidd yn ogystal drwy greu cyfleoedd i ffermwyr newydd, cefnogi swyddi lleol a chyfrannu tuag at gynhyrchu bwyd yn lleol. Mae'r grŵp llywio mân-ddaliadau wedi adolygu'r ystâd ac mae'r Pwyllgor Gwaith wedi ailgyfeirio rhywfaint o'r tanwariant i'r Gwasanaeth Eiddo fel bod mwy o gapasiti ar gael i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol a sicrhau bod yr adeiladau fferm yn addas i'r diben.

Yn dilyn trafodaeth, ac ar ôl ystyried y materion a godwyd a'r ymatebion a ddarparwyd, penderfynwyd argymhell y Cynllun Strategol Rheoli Mân Ddaliadau 2026-2031 i'r Pwyllgor Gwaith i'w gymeradwyo.

7 BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Democratiaeth oedd yn cynnwys y blaen raglen waith ar gyfer 2025/26 i'w hystyried a'i hadolygu gan y pwyllgor.

Penderfynwyd -

- **Cytuno'r fersiwn gyfredol o'r Blaen Raglen Waith ar gyfer 2025/26.**
- **Nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r blaen raglen waith.**

**Y Cynghorydd Jeff Evans
Cadeirydd**